

Boekbespreking

Titel: *Like an ocean liner changing course: the grade 8 mathematics curriculum in the Netherlands, 1995-2000*. Dissertatie
Auteur: P. Vos
Uitgever: Enschede: Twente University Press, 2002
ISBN: 90 365 17 40 0
Prijs: e 22,50
url: <http://www.ub.utwente.nl/webdocs/to/1/t000001a.pdf>

Het proefschrift van Pauline Vos heb ik in mijn handen: een stevig werk met op de kaft een oceaanstomer die je omver dreigt te varen. Een blik in het proefschrift met al zijn technische uitwerkingen en analyses van testgegevens heeft op mij haast dezelfde uitwerking, maar een rustige inspectie wekt mijn belangstelling op. Vos gaat in haar proefschrift in op de uitkomsten van de TIMMS-studie, een internationaal vergelijkend onderzoek naar wiskundeprestaties van leerlingen in de tweede klas van het voortgezet onderwijs. Zoals wiskundig Nederland weet, heeft Nederland op de schriftelijke toets goed gescoord. U zult het vast wel eens in een discussie over het niveau van het wiskundeonderwijs ingebracht hebben. Anders heeft uw gesprekspartner dat wel gedaan. Maar wist u ook dat Nederland op de bijbehorende vaardigheidstoets het maar heel gemiddeld deed? De leerplandeskundigen die de toetsen hadden bekeken, hadden dat anders ingeschat. Zij hadden juist hun bedenkingen bij de gewone toets waar 'we' het dus zo goed op doen, want die zou niet aansluiten bij het nieuwe wiskundeonderwijs. De vaardigheidstoets waarbij leerlingen echt een soort praktische opdrachten uitvoeren, zou veel beter bij het vernieuwde wiskundeonderwijs passen en de verwachtingen van de prestaties van de leerlingen op die toets waren dus hoger. De Nederlandse docenten die met hun leerlingen aan TIMMS meededen, kwamen echter tot een ander oordeel. Zij vonden de schriftelijke toets wel passen bij hun onderwijspraktijk en juist de vaardigheidstoets veel minder. Dat klopt dus meer met de feitelijke uitkomsten. Vos vond de uitkomsten uitdagend genoeg om een trendstudie op te zetten. De TIMMS-studie heeft in 1995 en 1999 plaatsgevonden en ze wilde onderzoeken of er trends waren aan te wijzen in de oordelen van leerplandeskundigen, van de docenten en in de prestaties van de leerlingen. De vaardigheidstoets is in TIMMS-1999 niet herhaald, die herhaalde zijzelf in 2000 bij Nederlandse leerlingen, zodat ze alles goed kon vergelijken. De tweede ronde toetsen laat wat prestaties betreft ongeveer hetzelfde beeld zien als de eerste ronde: Nederland scoort goed op de schriftelijke toets, maar heel gemiddeld

op de vaardigheidstoets. Het oordeel van leerplandeskundigen verschuift iets, maar heel weinig. De docenten geven echter aan dat de vaardigheidstoets niet zo heel ver meer af staat van hun eigen onderwijs en dat is een gegeven waar Vos moed uit put. Ze ziet daarin een trendverschuiving bij docenten ten gunste van nieuw wiskundeonderwijs waarbij praktische opdrachten meer en meer echt praktijk gaan worden. Voeg daarbij het gegeven dat als je uit de vaardigheidstoets een onbetrouwbare opgave wegdoet, Nederland het opeens een stuk beter doet. En als je bovendien ook nog het hele rangorde-denken waarin de prestaties van de landen gepresenteerd worden relateert, dan lijkt het allemaal reuze mee te vallen.

Toch blijf ik als lezer liever dichter bij de oordelen van de docenten. Zij vinden de schriftelijke test helemaal niet ver afstaan van wat zij doen en als ik de opgaven bekijk, vind ik dat ook. Er staan aardig wat contextopgaven in en sommige opgaven lijken zo uit de nieuwe boeken gehaald, inclusief het realistische rekenboek waar mijn dochter in groep 7 van de basisschool mee werkt. Ik denk dus dat de schriftelijke toets niet zo ver afstaat van het Nederlandse reken-wiskundeonderwijs en dat 'onze' leerlingen door de vernieuwde methoden op de basisschool en in de onderbouw van het voortgezet onderwijs het op die toets terecht beter doen. Een teleurstellend resultaat op de praktische toets hoort daar ook bij. De vernieuwing gaat gewoon heel langzaam: 'like an ocean liner changing course'.

Rijkje Dekker, ILO, Universiteit van Amsterdam